

ĐÁNH GIÁ VIỆC ÁP DỤNG CÁC BIỆN PHÁP CƯỜNG CHẾ BẢO ĐẢM THI HÀNH QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH

1. Áp dụng biện pháp cưỡng chế bảo đảm thi hành quyết định hành chính

Quá trình thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính cho thấy do một số khó khăn, vướng mắc kể cả khách quan và chủ quan, nên việc cưỡng chế chưa thực hiện được. Những vướng mắc, bất cập mà quá trình áp dụng cưỡng chế bảo đảm thi hành quyết định hành chính hầu hết các cấp, ngành gặp phải đó là:

a) Thực tế áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài sản nhiều doanh nghiệp không thực hiện thanh toán qua ngân hàng nên không thể áp dụng biện pháp trích tiền từ tài khoản. Cho dù đối tượng bị cưỡng chế có tài khoản ở ngân hàng đi chăng nữa, thì tài khoản đó hầu như không có số dư hoặc số dư quá nhỏ không thể áp dụng biện pháp trích tiền từ tài khoản. Mặt khác, các doanh nghiệp thường có nhiều tài khoản để giao dịch, điều này làm cho việc thu thập thông tin về tài sản của đối tượng bị cưỡng chế mất nhiều thời gian và nhân lực. Và nếu bị phong tỏa tài khoản này, họ vẫn còn có những tài khoản khác để tiếp tục hoạt động. Khi biết bị cưỡng chế, doanh nghiệp vẫn có đủ thời gian để rút hết tiền trong tài sản có tính chuyên môn, nghiệp vụ cao, thủ tục tiến hành đòi hỏi phải tuân thủ rất chặt chẽ, nghiêm ngặt, nên khoản ngân hàng của mình, nên việc cưỡng chế không thường phải do một cơ quan chuyên nghiệp đảm nhiệm. chưa kịp hiệu quả. Bên cạnh đó, việc phối hợp cưỡng chế giữa cơ quan có thẩm quyền cưỡng chế với ngân hàng chưa thực sự “ăn ý”; một số cơ quan chức năng chưa hỗ trợ tích cực để giúp cơ quan cưỡng chế, điển hình như: việc cung cấp thông tin về tài sản, bất động sản, thông tin về số dư tài khoản tiền gửi của đối tượng bị cưỡng chế tức thời, từ đó làm ảnh hưởng đến việc cưỡng chế.

Biện pháp cưỡng chế qua người thứ ba cũng không có tác dụng nếu người thứ ba cũng đứng trên bờ vực phá sản. Ngoài ra, các cơ quan thuế hiện nay còn phối hợp với các cấp, ngành cưỡng chế bằng biện pháp tạm giữ hàng hóa bảo đảm thu hồi tiền thuế, tiền phạt, nhưng biện pháp này khá phức tạp, hầu như mới chỉ áp dụng đối với một số hộ kinh doanh.

Biện pháp cưỡng chế hành chính kê biên tài sản, mặc dù được pháp luật quy định rất đầy đủ, chi tiết, rõ ràng, nhưng lại là biện pháp mà ngay chính các chủ thể có thẩm quyền ra quyết định cưỡng chế “ngại” áp dụng nhất bởi nhiều lý do.

Thứ nhất, xét về tính chất, đây là biện pháp rất mạnh. Trong quan niệm của nhiều người, biện pháp này thường gắn với sự xuất hiện của các cơ quan bảo vệ pháp luật như công an, tòa án... Thứ hai, việc kê biên tài sản có tính chuyên môn, nghiệp vụ cao, thủ tục tiến hành đòi hỏi phải tuân thủ rất chặt chẽ, nghiêm ngặt, nên thường phải do một cơ quan chuyên nghiệp đảm nhiệm.

Hơn nữa, việc thực hiện biện pháp cưỡng chế này cần nhiều thời gian và rất phức tạp, từ việc kê biên, định giá tài sản đến thực hiện cưỡng chế; phải có kho bãi để cất giữ số tài sản trên trước khi đem ra đấu giá; cơ quan cưỡng chế phải phối hợp với nhiều cơ quan, ban, ngành liên quan khác để thực hiện được biện pháp cưỡng chế này.

Thứ ba, việc thực hiện cưỡng chế bằng biện pháp kê biên tài sản bán đấu giá khó thực hiện vì phần lớn các loại tài sản của doanh nghiệp đều thế chấp tại các tổ chức tín dụng, song, trường hợp phát mại tài sản, thì ngân hàng thu hồi số tiền cho vay trước, còn lại mới thực hiện các nghĩa vụ về tài sản khác (thực chất hiện nay số nợ của các doanh nghiệp tại các tổ chức tín dụng cao hơn số tài sản doanh nghiệp thế chấp nên khả năng thu hồi tiền, tài sản rất khó khăn).

Đánh giá thực tiễn áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài sản cho thấy, quá trình áp dụng các biện pháp này chưa chú trọng đến vấn đề hiệu quả áp dụng, minh chứng qua thực tiễn áp dụng các biện pháp cưỡng chế thời gian qua.

Theo báo cáo của Tổng cục thuế, tổng số tiền thuế nợ tính đến cuối tháng 9/2019 là 80,786 tỉ đồng. Trong đó, tiền thuế nợ có khả năng thu là 41.472 tỉ đồng, chiếm tỷ trọng 51,3 % tổng số tiền thuế nợ. Đáng chú ý, tiền thuế nợ không còn khả năng thu hồi của người nộp thuế đã chết, mất tích, mất năng lực hành vi dân sự, liên quan đến trách nhiệm hình sự, đã tự giải thể, phá sản, chấm dứt hoạt động sản xuất kinh doanh, không còn hoạt động tại địa chỉ đăng ký kinh doanh là 39,314 tỉ đồng, chiếm tỷ trọng 48,7 % tổng tiền số thuế nợ. Tính đến cuối tháng 9/2017, cơ quan thuế các cấp đã thực hiện các biện pháp đôn đốc thu nợ tại thời điểm 31/12/2018 đạt 24.767 tỉ đồng, bằng 63,9 % tổng nợ đến 90 ngày và trên 90 ngày tại thời điểm 31/12/2018. Trong đó, thu bằng biện pháp quản lý nợ là 15.800 tỉ đồng, thu bằng biện pháp cưỡng chế nợ là 8,964 tỉ đồng¹.

---

¹ <https://haiquanonline.com.vn/quyet-liet-thu-hoi-no-thue-nhung-thang-cuoi-nam-113912-113912.html>.

Kết quả thu nợ thuế bằng biện pháp cưỡng chế hành chính với tổng kết quả thu là rất thấp, chỉ chiếm khoảng 11 % so với kết quả thu nói chung. Điều đó cho thấy, biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài sản không phải là biện pháp đóng vai trò chính trong việc thực hiện các nhiệm vụ quản lý nhà nước. Nhân mạnh điều này là để tránh tư duy quá coi trọng và phụ thuộc vào các biện pháp cưỡng chế của Nhà nước. Bên cạnh các biện pháp cưỡng chế của Nhà nước, cần phải tìm các giải pháp khác hiệu quả hơn.

Rất nhiều hành vi vi phạm hành chính trên thực tế là các hành vi nhỏ lẻ, nên khi bị phát hiện, xử lý thì mức phạt tiền có thể sẽ là rất nhỏ. Trong trường hợp người vi phạm không chấp hành quyết định xử phạt, nếu cưỡng chế thì số tiền phải thu là rất nhỏ, trong khi chi phí cưỡng chế sẽ là rất lớn (dù rằng chi phí này người phải chấp hành quyết định xử phạt sẽ phải trả), vấn đề hiệu quả trong cưỡng chế cần phải xem xét, nhưng nếu không cưỡng chế thì dẫn đến tình trạng “nhờn luật”, không đảm bảo hiệu lực, tính nghiêm minh của pháp luật. Do đó, vấn đề quan trọng cần bàn tới là việc sẽ cân cơ chế nào để bảo đảm đối tượng vi phạm hành chính nghiêm túc thực hiện quyết định xử phạt mà không cần tổ chức lực lượng để cưỡng chế (dù số tiền phạt là nhiều hay ít)?

Thực tiễn áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài sản cho thấy, các biện pháp cưỡng chế này chưa được nghiên cứu và khai thác đầy đủ để có thể tạo thành một cơ chế “tự cưỡng bức” nhằm buộc người bị cưỡng chế phải thi hành quyết định hành chính mà không cần đến sự cưỡng chế bằng lực lượng của Nhà nước với những bất cập vốn có của nó. Nếu lấy hiệu quả làm thước đo thì việc cưỡng chế trực tiếp bằng lực lượng của Nhà nước chỉ nên xem là phương thức cưỡng chế cuối cùng, và cũng chỉ nên sử dụng trong trường hợp có thể thấy rõ được lợi ích của Nhà nước và xã hội đạt được từ việc cưỡng chế, tương xứng với phí tổn (thời gian, công sức và cả tiền bạc) mà Nhà nước phải bỏ ra để tổ chức việc cưỡng chế.

b) Thực tiễn áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm hướng đến nhân thân người bị cưỡng chế

Các biện pháp cưỡng chế bảo đảm hướng đến nhân thân người bị cưỡng chế có mục đích bảo đảm cho việc thực thi các biện pháp cưỡng chế hành chính đặc biệt. Theo quy định của Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2017, các quy định về nhóm cưỡng chế hành chính đặc biệt (tên

gọi theo Luật là biện pháp xử lý hành chính) cũng như các biện pháp cưỡng chế ngăn chặn và bảo đảm cho việc áp dụng các biện pháp này chỉ có hiệu lực từ ngày 01/01/2014 và tiến hành theo thủ tục tự pháp. Tuy nhiên, cho đến hiện nay, chúng ta vẫn chưa ban hành được quy định về thủ tục áp dụng các biện pháp cưỡng áp chế hành chính đặc biệt. Vì vậy, việc đánh giá thực tiễn, áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm hướng đến nhân thân người bị cưỡng chế chính là thực tiễn áp dụng các biện pháp này theo quy định của Pháp lệnh xử lý vi phạm hành chính.

Do đặc thù của các đối tượng bị áp dụng biện pháp cưỡng chế hành chính đặc biệt nên việc áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm cho việc thi hành các quyết định xử lý hành chính gặp rất nhiều khó khăn như: họ thường cố tình trốn tránh việc xử lý vi phạm hành chính, bỏ trốn khỏi nơi cư trú khiến cho việc áp dụng biện pháp bảo lãnh hành chính rất khó thực hiện. Người bị áp dụng các biện pháp xử lý hành chính chưa nhận thức rõ tầm quan trọng trong việc chăm sóc, giáo dục họ tại cơ sở giáo dục, trường giáo dưỡng nên tình trạng bỏ trốn xảy ra nhiều. Việc áp dụng các biện pháp quản lý đối tượng trước khi đưa đi trường giáo dưỡng, đa số giáo dục và biện pháp lưu trú tạm thời tại cơ sở chữa bệnh gặp phải khó khăn với vấn đề thời hạn quản lý ngắn (đặc biệt là đối với đối tượng đang làm thủ tục áp dụng biện pháp đưa trường giáo dưỡng, thời hạn này tối đa không quá 5 ngày), không đủ thời gian để tiến hành các thủ tục cần thiết trước khi đưa vào các trường giáo dưỡng và cơ sở giáo dục nói trên. Việc quản lý được thực hiện tại nhà tạm giữ hoặc trại tạm giam, cơ sở chữa bệnh. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy hệ thống nhà tạm giữ, trại tạm giam, cơ sở chữa bệnh đều rơi vào tình trạng quá tải, cơ sở vật chất, điều kiện sinh hoạt, khám chữa bệnh đều ở dưới mức trung bình. Việc bố trí lực lượng, phương tiện, trang thiết bị nhiều vướng mắc, cụ thể như “quyết định truy tìm đối tượng không được phát hành trên toàn quốc (như quyết định truy nã theo thủ tục tố tụng hình sự), không có biện pháp cưỡng chế để thực hiện áp giải đối tượng trở về cơ sở khi đối tượng cố tình không chấp hành yêu cầu và nguồn nhân lực của các cơ sở không đủ để thực hiện việc truy tìm đối tượng...”². Hiệu quả của công tác truy tìm đối tượng chưa cao do “cơ chế phối hợp giữa các cấp, ngành có liên quan, gia đình, các tổ chức

---

² Bộ Tư pháp: Báo cáo kết quả khảo sát các cơ sở thi hành quyết định áp dụng các biện pháp xử lý hành chính khác, Hà Nội, 2009, tr. 10

xã hội chưa đầy đủ, chặt chẽ,... kinh phí phục vụ công tác truy tìm chưa thỏa đáng"³.

c) Thực tiễn áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm mang tính tổ chức

So với hai nhóm cưỡng chế bảo đảm nói trên, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm mang tính tổ chức là dễ thi hành hơn cả và hiệu quả cũng thường cao hơn. Tùy thuộc vào đặc thù của từng loại vi phạm hành chính, các biện pháp bảo đảm được lựa chọn phù hợp, ví dụ: trong lĩnh vực giao thông thường áp dụng biện pháp tạm giữ giấy tờ, tang vật, phương tiện vi phạm; trong lĩnh vực trật tự xây dựng, còn trong lĩnh vực thuế, hải quan, biện pháp bảo đảm đặc trưng là thông báo hóa đơn không còn giá trị sử dụng, dùng làm thủ tục hải quan. Tuy nhiên, khi áp dụng biện pháp thông báo hóa đơn không còn giá trị sử dụng cũng có những bất cập nhất định do cơ chế thông tin chưa hoàn chỉnh, dẫn đến quyền, lợi ích hợp pháp của bên thứ ba không được bảo đảm.

Ngoài việc áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm được pháp luật quy định nói trên, ở một số địa phương đã sử dụng biện pháp hạn chế quyền của công dân, tổ chức như một bảo đảm nhằm buộc họ phải chấp hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính. Cụ thể, có trường hợp Ủy ban nhân dân cấp xã đã buộc những người bị xử phạt vi phạm hành chính nhưng chưa thực hiện xong nghĩa vụ phải nộp tiền phạt mới giải quyết các công việc khác (như đăng ký khai sinh) không liên quan đến việc xử phạt vi phạm hành chính. Điều đó vi phạm quyền con người, quyền công dân đã được quy định trong Hiến pháp, pháp luật.

Giống như thực tiễn áp dụng các biện pháp cưỡng chế khôi phục, khi áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm cũng gặp phải vướng mắc trong việc phối hợp giữa cơ quan có thẩm quyền cưỡng chế với các cơ quan, đơn vị, tổ chức có chuyên nghiệp, nên hiệu quả của công tác cưỡng chế phụ thuộc rất nhiều vào sự phối hợp giữa các cơ quan, tổ chức thi hành quyết định cưỡng chế. Tuy nhiên, quá trình phối hợp có lúc chưa đồng bộ, mất nhiều thời gian, làm giảm hiệu lực:

---

³ Bộ Tư pháp - Vụ Pháp luật hình sự, hành chính: Các biện pháp xử lý hành chính khác và việc bảo đảm quyền con người, Đề tài nghiên cứu khoa học cấp bộ, Hà Nội, 2009, tr. 204.

Những bất cập trong việc áp dụng các biện pháp cưỡng chế bảo đảm đã làm ảnh hưởng đến tính nghiêm minh, hiệu lực của pháp luật, ảnh hưởng đến lòng tin của người dân vào các cơ quan quản lý nhà nước.

2. Pháp luật về các biện pháp cưỡng chế bảo đảm thi hành quyết định hành chính

Trước đây, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm thi hành quyết định hành chính (biện pháp cưỡng chế bảo đảm) được quy định trong Pháp lệnh xử lý vi phạm hành chính năm 2002 sửa đổi, bổ sung năm 2007, 2008, Luật quản lý thuế năm 2006 sửa đổi, bổ sung năm 2012, 2014, 2016 Nghị định số 37/2005/NĐ - CP ngày 18/3/2005 của Chính phủ quy định thủ tục áp dụng các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính; Nghị định số 97/2007/NĐ - CP ngày 07/6/2007 của Chính phủ quy định về xử phạt vi phạm hành chính và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính trong lĩnh vực hải quan sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 18/2009/NĐ - CP ngày 18/02/2009; Nghị định số 98/2007/NĐ - CP ngày 07/6/2007 của Chính phủ quy định xử lý vi phạm pháp luật về thuế và quyết định xử phạt vi phạm hành chính; Nghị định số 112/2013/NĐ - CP ngày 02/10/2013 của Chính phủ quy định sung cưỡng chế thi hành quyết định hành chính thuế sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 13/2009/ NĐ - CP ngày 13/02/2009, Nghị định số 180/2007/NĐ - CP ngày 07/12/2007 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật xây dựng về xử lý vi phạm trật tự xây dựng đô thị, Nghị định số 43/2005/ NĐ - CP ngày 04/5/2005 của Chính phủ quy định việc đưa người nghiện ma túy, người bán dâm không có nơi cư trú nhất định vào lưu trú tạm thời tại cơ sở chữa bệnh; Nghị định số 76/2003/ NĐ - CP ngày 27/6/2003 của Chính phủ quy định việc áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở giáo dục được sửa đổi, bổ theo Nghị định số 125/2008/ NĐ - CP ngày 11/12/2008 và Nghị định số 118/2010/NĐ - CP ngày 29/12/2010; Nghị định số 142/2003/ NĐ - CP ngày 24/11/2003 của Chính phủ quy định việc áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào trường giáo dưỡng, được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 66/ 2009/NĐ - CP ngày 01/8/2009 và Nghị định số 118/ 2010/NĐ - CP ngày 29/12/2010.

Với việc ban hành Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật quản lý thuế năm 2012 đã dẫn đến sự ra đời của hàng loạt các văn bản pháp luật thay thế trên cơ sở kế thừa các quy định pháp luật trước đây, đồng thời có sự sung, hoàn thiện. Ví dụ như Nghị định số

166/2013/NĐ - CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ quy định hình thức xử phạt trực xuất, biện pháp tạm giữ người, áp giải người vi phạm theo thủ tục hành chính, quản lý người nước ngoài vi phạm pháp luật Việt Nam trong thời làm thủ tục trực xuất sửa đổi, bổ: sung bởi Nghị định số 17/2016/NĐ - CP ngày 17/3/2016; Nghị định số 221/2013/NĐ - CP ngày 30/12/2013 của Chính phủ quy định áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc; Nghị định số 129/ 2013/NĐ - CP ngày 16/10/2013 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính về thuế và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính thuế sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 100/2016/NĐ - CP ngày 21/10/2016; Nghị định số 127/2013/NĐ - CP ngày 15/10/2013 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính trong lĩnh vực hải quan sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 45/2016/NĐ - CP ngày 26/5/2016; Nghị định số 155/2016/NĐ - CP ngày 18/11/2016 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bảo vệ môi trường. Về cơ bản, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm không có sự thay đổi nhiều so với các quy định của pháp luật trước kia.

Căn cứ vào các quy định của pháp luật hiện hành, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm thi hành quyết định hành chính có thể phân loại thành ba nhóm:

Nhóm một, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài: gồm: trích tiền từ tài khoản của cá nhân, tổ chức bị cưỡng chế khấu trừ một phần lương hoặc thu nhập; kê biên tài sản, bán đấu giá tài sản kê biên; thu tiền, tài sản khác của đối tượng bị cưỡng chế do cá nhân, tổ chức khác đang nắm giữ, phong tỏa tài khoản.

Nhóm hai, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm hướng đến nhân thân của đối tượng bị cưỡng chế, gồm: quản lý người nước ngoài vi phạm pháp luật Việt Nam trong thời gian làm thủ tục trực xuất; giao cho gia đình, tổ chức quản lý người bị tạm thời tại cơ sở chữa bệnh; quản lý đối tượng bị áp dụng biện pháp được gọi là “biện pháp bảo đảm xử lý vi phạm” đề nghị áp dụng biện pháp xử lý hành chính trong thời gian làm thủ tục áp dụng biện pháp xử lý hành chính; lưu trú tạm thời tại cơ sở chữa bệnh; quản lý đối tượng bị áp dụng biện pháp đưa vào trường giáo dưỡng, cơ sở giáo dục trước khi đưa đi trường giáo dưỡng, cơ sở giáo dục; truy tìm đối tượng phải chấp hành quyết định đưa vào trường giáo dưỡng, đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc, đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trong trường hợp bỏ trốn.

Nhóm ba, các biện pháp cưỡng chế bảo đảm mang tính tổ chức, gồm: dùng làm thủ tục hải quan; thông báo hóa đơn không còn giá trị sử dụng; thu hồi giấy chứng nhận đăng ký doanh nghiệp; giấy phép thành lập và hoạt động, giấy phép hành nghề; tạm giữ giấy tờ, tang vật, phương tiện vi phạm; tạm thời cấm xuất cảnh; cưỡng chế tháo dỡ công trình, máy móc, thiết bị.

Khảo sát các quy định của pháp luật về biện pháp cưỡng chế bảo đảm thi hành quyết định hành chính, có thể nhận xét như sau:

Một là, tuy có cùng một mục đích là để thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính, nhưng có có biện pháp được gọi là “biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính” (khoản 2 Điều 86 Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2017), có biện pháp được gọi là “biện pháp bảo đảm xử lý vi phạm hành chính” (Điều 119 Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2017).

Cần phải thấy rằng, để thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính không phải chỉ có một cách duy nhất là thông qua sự cưỡng chế bằng lực lượng của Nhà nước. Nhà nước sau khi có quyết định xử phạt hành chính của cơ quan có thẩm quyền (mang tính thụ động), còn có một cơ chế khác mang tính chủ động, mà tự bản thân tên gọi của nó đã bao hàm cùng một mục đích với việc cưỡng chế - bảo đảm xử lý vi phạm hành chính. Với cách quy định như hiện nay trong pháp luật xử lý vi phạm hành chính, vấn đề cưỡng chế thi hành quyết định xử lý vi phạm hành chính chưa được xác định một cách rõ ràng với tư cách là biện pháp bảo đảm thi hành quyết định xử lý vi phạm hành chính.

Hai là, các quy định của pháp luật về biện pháp cưỡng chế bảo đảm chưa có sự đồng bộ, thống nhất và toàn diện.

Nghị định số 127/2013/NĐ - CP ngày 15/10/2013 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính trong lĩnh vực hải quan sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 45/2016/NĐ - CP ngày 26/5/2016, Nghị định số 129/2013/NĐ - CP ngày 16/10/2013 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính về thuế và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính thuế sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 100/2016/NĐ - CP ngày 21/10/2016 đã quy định mở rộng một số biện pháp cưỡng chế ngoài biện pháp cưỡng chế được quy định trong Luật xử lý vi phạm hành chính và Nghị định số 166/ 2013/ NĐ - CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ quy định 13/02/2009, Nghị

định số 37/ 2005/ NĐ - CP ngày 18/3/2005 the quy tông chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính. Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2017 không trao cho Chính phủ thẩm quyền quy định mở rộng các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính (Điều này khác với các biện pháp khắc phục hậu quả và biện pháp phạt tiền được quy định tại khoản 3 Điều 24 và điểm k khoản 1 Điều 28 Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2017. Theo các quy định này, trong các nghị định của Chính phủ hoặc các luật chuyên ngành có định các biện pháp khắc phục hậu quả, mức tiền phạt khác với quy định của Luật xử lý vi phạm hành chính). Đây chính là mâu thuẫn giữa luật khung và văn bản dưới luật quy định xử phạt vi phạm hành chính trong các lĩnh vực cụ thể. Bất cập này trước đây đã tồn tại trong các Nghị định số 97/2007/ NĐ - CP ngày 07/6/2007 của Chính phủ quy định về xử phạt vi phạm hành chính và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính trong lĩnh vực hải quan được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 18/ 2009/ NĐ - CP ngày 18/02/2009 và sửa đổi bởi Nghị định số 08/2013/NĐ - CP ngày 10/01/2013, Nghị định số 98/ 2007/NĐ - CP ngày 07/6/2007 của Chính phủ quy định xử lý vi phạm pháp luật về thuế và cưỡng chế thi hành quyết định hành chính thuế sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 13/2010/NĐ - CP ngày 13/02/2009, Nghị định số 37/2005/NĐ-CHÍNH PHỦ ngày 18/03/2005 của Chính phủ quy định thủ tục áp dụng các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính, nhưng khi ban hành văn bản mới thay thế vẫn chưa có, sửa đổi,

Tương tự như vậy, biện pháp đưa vào lưu trú tạm thời tại cơ sở chữa bệnh; biện pháp quản lý đối tượng bị áp dụng biện pháp đưa vào trường giáo dưỡng, cơ sở giáo dục trước khi đưa vào trường giáo dưỡng, cơ sở giáo dục cũng chưa được ghi nhận trong Pháp lệnh xử lý vi phạm hành chính năm 2002 sửa đổi, bổ sung năm 2007, 2008, mà được quy định bổ sung trong Nghị định số 43/ 2005/NĐ - CP ngày 05/4/2005 của Chính phủ quy định việc đưa người nghiện ma túy, người bán dâm không có nơi cư trú nhất định vào lưu trú tạm thời tại cơ sở chữa bệnh, Nghị định số 142/2003/NĐ - CP ngày 24/11/2003 của Chính phủ quy định việc áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào trường giáo dưỡng sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 66/2009/NĐ - CP ngày 01/8/2009 và Nghị định số 118/ 2010/NĐ - CP ngày 29/12/2010, Nghị định số 76/2003/NĐ - CP ngày 27/6/2003 của Chính phủ quy định và hướng dẫn cụ thể việc áp dụng biện

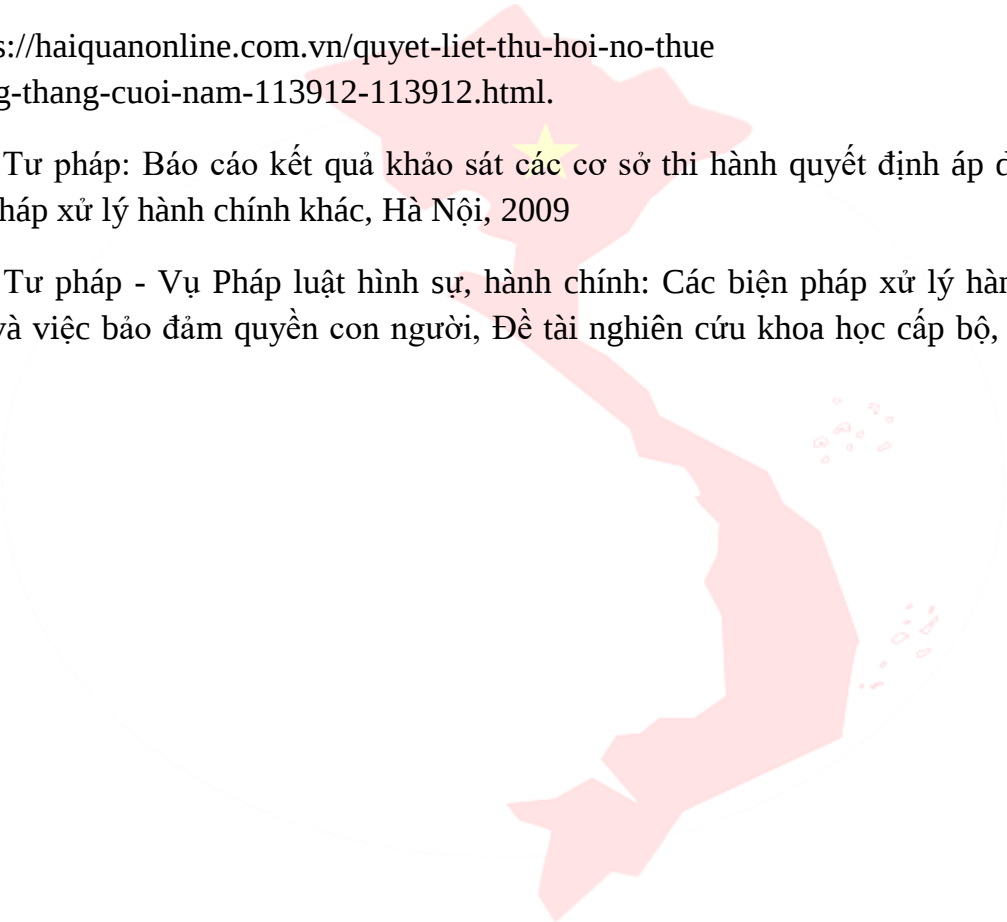
pháp đưa vào cơ sở giáo dục sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 125/ 2008/ NĐ - CP ngày 11/12/2008 và Nghị định số 118/2010/NĐ - CP ngày 29/12/2010. Luật xử lý vi phạm hành chính được ban hành thay thế Pháp lệnh xử lý và phạm hành chính cũng vẫn không bổ sung các biện pháp này khiến cho Luật thiếu đi tính toàn diện.

Ba là, nếu như các biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài được pháp luật quy định tương đối đầy đủ, chi tiết và thể hiện quan điểm bảo đảm quyền con người, thì các biện pháp cưỡng chế bảo đảm hướng đến nhân thân người bị cưỡng chế lại chỉ được quy định rất ngắn gọn trong một số điều của Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 sửa đổi, bổ sung năm 2014, 2017 (Điều 130, 131, 132), ngoài ra biện pháp quản lý người nước ngoài trong thời gian làm thủ tục trực xuất được quy định trong Nghị định số 112/2013/NĐ - CP ngày 02/10/2013 của Chính phủ quy định hình thức xử phạt trực xuất, biện pháp tạm giữ người, áp giải người vi phạm theo thủ tục hành chính và quản lý người nước ngoài vi phạm pháp luật Việt Nam trong thời gian làm thủ tục trực xuất sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 17/2016/NĐ - CP ngày 17/3/2016. Đối với các biện pháp cưỡng chế bảo đảm về tài sản, Nghị định số 166/2013/NĐ - CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ quy định về cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính có các quy định tương đối đầy đủ, chi tiết bảo đảm tính công khai, minh bạch. Ví dụ như quy định về đối tượng bị cưỡng chế (khoản 1 Điều 2); nguồn tiền, tài sản bị cưỡng chế (Điều 4); thẩm quyền, thủ tục cưỡng chế (Điều 5); trách nhiệm của các cá nhân, tổ chức có liên quan (Điều 6); chi phí cho hoạt động cưỡng chế (Điều 39, 40, 41). Bên cạnh đó, các quy định của pháp luật cũng thể hiện rõ quan điểm bảo đảm quyền con người, quyền công dân thông qua các quy định cụ thể trong từng biện pháp cưỡng chế. Ví dụ như về tỷ lệ khấu trừ khi áp dụng biện pháp khấu trừ tiền lương hoặc thu nhập (Điều 11); quy định những tài sản không được kê biên (Điều 19); về thứ tự áp dụng các biện pháp (Điều 3); quyền của người bị cưỡng chế được đề nghị thứ tự tài sản kê biên trước (khoản 4 Điều 22), được tham gia ý kiến vào việc định giá tài sản kê biên (khoản 2 Điều 25), quyền giáo dục, đưa vào cơ sở giáo dục và đưa vào cơ sở chữa quy định của Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 khiêu nạt, tố cáo, khởi kiện (khoản 5 Điều 22); tạo điều kiện cho người bị cưỡng chế chấp hành quyết định cưỡng chế thông qua quy định chuyển việc thi hành quyết định cưỡng chế hành chính (Điều 37);

Đối với các biện pháp cưỡng chế bảo đảm hướng đến nhân thân của đối tượng bị cưỡng chế, pháp luật cũng quy định rõ căn cứ áp dụng đối với từng biện pháp, người có thẩm quyền quyết định áp dụng cưỡng chế. Nhìn chung quy định của pháp luật về các biện pháp cưỡng chế này còn sơ sài, đặc biệt là các quy định về thủ tục áp dụng.

Tài liệu tham khảo

1. <https://haiquanonline.com.vn/quyet-liet-thu-hoi-no-thue-nhung-thang-cuoi-nam-113912-113912.html>.
2. Bộ Tư pháp: Báo cáo kết quả khảo sát các cơ sở thi hành quyết định áp dụng các biện pháp xử lý hành chính khác, Hà Nội, 2009
3. Bộ Tư pháp - Vụ Pháp luật hình sự, hành chính: Các biện pháp xử lý hành chính khác và việc bảo đảm quyền con người, Đề tài nghiên cứu khoa học cấp bộ, Hà Nội, 2009

TTBD ĐBDC

